

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра фізичної реабілітації

«РЕКРЕАЦІЙНИЙ СПОРТ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ»

Лекція № 1

на тему:

«Рекреаційний спорт. Історія виникнення і сучасний розвиток»

Розробник: .
викл. Купріненко О.В

ЛЬВІВ 2015

Лекція № 1

Тема 1. Рекреаційний спорт. Історія виникнення і сучасний розвиток.

План:

1. Поняття рекреації і рекреаційного спорту. Історія виникнення рекреаційного руху осіб з неповносправністю.
2. Організація RESPO DS-DI. Мета, філософія і стратегія діяльності.
3. Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції.
4. Розвиток рекреаційного спорту на Львівщині.
5. Рухлива гра і її базові принципи.

1. Поняття рекреації і рекреаційного спорту. Історія виникнення рекреаційного руху осіб з неповносправністю.

Рекреація — це система заходів, пов'язана з використанням вільного часу людей для їх оздоровчої, культурно-ознайомчої і спортивної діяльності на спеціалізованих територіях, які розташовані поза їх постійним помешканням.

Розрізняють:

- Короткотермінову рекреацію (з поверненням на ночівлю в постійне місце проживання)
- Тривалу

Історія виникнення рекреаційного руху осіб з неповносправністю

Історичний розвиток міжнародного спорту для людей з особливими потребами сягає 1944 року, де у Сток-Мандевільському Госпіталі в Ейвльборі, що в Англії, сер Людвіг Гуттман започаткував спеціальне відділення для пацієнтів, в основному жертв війни, які перенесли серйозні травми хребта.

Під час Олімпійських Ігор у Римі у 1960 році були організовані і перші міжнародні Сток-Мандевільські Ігри. На цих Іграх, попередниках Параолімпійських Ігор, брали участь тільки спортсмени на інвалідних візках. У 1984 р. чотири міжнародні організації спорту для неповносправних осіб стали членами Комітету ІСС. З цього часу ІСС вже представляв всі види неповносправностей та всі види спорту для людей з особливими потребами. Він також був відповідальним за організацію Параолімпійських Ігор.

Пізніше стало очевидним, що структурні зміни у Міжнародному Координаційному Комітеті необхідні, і у 1989 році ІСС перетворився на Міжнародний Паралімпійський Комітет (ІРС). Відтоді ІРС, який підтримується МОК, є організатором Паралімпійських Ігор. Спорт для

неповносправних став культурно необхідним і стимулює інтеграцію неповносправних людей у суспільство.

2. Організація RESPO DS-DI. Мета, філософія і стратегія діяльності.

Результати опитування, проведеного у 1980 році у Данії, свідчать, що 75% неповносправних осіб віддають перевагу рекреаційному спорту над спортом вищих досягнень.

У багатьох країнах, особливо у менш розвинутих, багато дорослих і дітей є в більшій чи меншій мірі ізольованими та мають мало можливостей для соціального розвитку. Такий стан речей є незадовільним не тільки стосовно неповносправних осіб, а й стосовно цілого суспільства. Неповносправні люди можуть зробити свій посильний внесок у суспільство, а суспільство стане більш збалансованим та повним.

Створення RESPO DS - DI

Той факт, що більшість людей з серйозними вадами здоров'я була поза увагою, не залишився непоміченим. У 1986 р., перебуваючи на посаді президента ICC, Арій Клепвік, всесвітньо визнаний спеціаліст з реабілітації, скерував увагу конгресу ICC на рекреаційний спорт для людей з серйозними неповносправностями у країнах, що розвивались.

Взявши до уваги висновки конгресу, у 1991 р. др. Клепвік заснував унікальну міжнародну організацію RESPO DS-DI (розвиток рекреаційного спорту та міжнародне стимулювання неповносправних осіб).

Метою організації було і є розвивати програми, базовані на реабілітації рекреаційним спортом та іграми, а також забезпечити оптимальну якість життя неповносправних дітей та дорослих. Міжнародний Олімпійський Комітет підтримав організацію початковим капіталом, який дозволив приступити негайно до роботи.

Філософія RESPO DS - DI

RESPO DS-DI відповідає за розвиток та стимулювання спорту та активності неповносправних осіб на базовому рівні, беручи участь у їхній соціальній та фізичній реабілітації. RESPO DS-DI не задіяна у спорті вищих досягнень. Метою організації є залучити до рекреаційного спорту та руху якомога більше людей з особливими потребами, виходячи з їхніх індивідуальних можливостей.

Стратегія RESPO DS - DI

Основу RESPO DS-DI складає група кваліфікованих волонтерів, які вивчали кінезіологію або споріднені дисципліни. Більшість з них має багаторічний досвід у даній сфері. Крім цієї головної групи, туди входять також експерти з адаптованого спорту, які поділяють філософію RESPO DS-

DI та проводять семінари. Інструктори RESPO діляться своїм досвідом та знаннями з майбутніми колегами з різних країн.

3. Інвалід і суспільство: проблеми інтеграції.

Протягом останніх десятиріч світова спільнота все уважніше ставиться до проблем людей з інвалідністю. Особливо це відчутно у відношенні до дітей з обмеженими можливостями здоров'я – самого соціально незахищеного прошарку нашого суспільства.

В наш час проблема соціального захисту дітей з інвалідністю в Україні набуває особливого значення у зв'язку із сталими тенденціями зростання їх частки в загальній структурі населення. За десять років чисельність дітей зі сталими психофізичними вадами зросла майже на третину і становить 153,5 тис. У зв'язку з цим Міністерство праці та соціальної політики України докладає значних зусиль щодо створення сучасної реабілітаційної інфраструктури, яка допоможе дітям-інвалідам отримати рівні можливості на шляху до інтеграції в суспільство.

Так, в Україні завершується формування мережі Центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів, яка сьогодні налічує 213 дитячих реабілітаційних установ. В середньому щорічно 17 тисяч дітей з інвалідністю отримують в цих установах реабілітаційні послуги згідно соціальних нормативів з урахуванням індивідуальних особливостей їх захворювання.

4. Розвиток рекреаційного спорту на Львівщині

Рекреаційний спорт на Львівщині бере свої витоки із візиту представника Фондації Моральне Переозброєння Тоні Рудгутса на святкування 50-річчя Львівського державного інституту фізичної культури у 1996 році, який ознайомив з міжнародною організацією RESPO DS-DI, розповів про філософію та напрямки її роботи.

У 1997 р. до Львова з ознайомчим візитом завітали директор організації RESPO DS-DI Яап Бравер та інструктор з рекреаційного спорту Енс Нільсон, які почали працювати над розробкою угоди про співпрацю між RESPO DS-DI, інститутом фізкультури і Львівським обласним відділенням Українського Фонду "Реабілітація інвалідів". Як результат, з 1998 р. почав діяти проект RESPO, і вже у вересні 1998 року відбувся перший Всеукраїнський семінар "Рекреаційний спорт для інвалідів".

З липня 2001 року організація "Стимул" почала працювати над проектом "До активного життя через рекреаційні заняття", який фінансується Міністерством міжнародного розвитку Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії та адмініструється Британською Радою в Україні.

В кінці 2003 року, завдяки подарунку друзів з міжнародної організації RESPO DS-DI (Голландія), організація "Стимул" впровадила у програму рекреаційних занять хокей для людей на візках.

Рекреаційні Ігри

Березень 1999 року: Перші відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Листопад 1999 року: Другі відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Березень 2000 року: Треті відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Квітень 2001 року: Четверті відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Листопад 2001 року: П'яті відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Листопад 2002 року: Шості рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Квітень 2005 року: Сьомі відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Грудень 2006 року м. Луцьк: Перші відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

Квітень 2007 року м. Львів: Восьмі відкриті обласні рекреаційні ігри для осіб з ураженням спинного мозку (1 день).

5. Рухлива гра і її базові принципи

Поняття „гра” – дуже широке і багатогранне, тому існує чимало підходів, до його визначення. Узагальнюючи думки видатних науковців, погляди сучасних спеціалістів, можна констатувати, що гра розглядається як певна діяльність дитини, спрямована на задоволення її інтересів та потреб, а також – на ефективність фізичного розвитку та розвитку всебічно розвиненої особистості.

Рухливі ігри – складна рухова, емоційно забарвлена діяльність. Зумовлена точно встановленими правилами, які допомагають виявити її кінцевий підсумок або кількісний результат.

Це один із важливих засобів всебічного виховання дітей молодшого шкільного віку. Характерна особливість їх – комплексність впливу на організм і на всі сторони особистості дитини. У грі одночасно здійснюється фізичне, розумове, моральне, естетичне і трудове виховання.

Активна рухова діяльність рухового характеру і позитивні емоції, викликані нею, підсилюють усі фізіологічні процеси в організмі, поліпшують роботу усіх органів і систем.

У рухливих іграх створюються найсприятливіші умови для виховання фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості, спритності, гнучкості).

Під час гри діти діють відповідно до правил-вимог, які обов'язкові для всіх учасників. Правила регулюють поведінку гравців і сприяють виробленню таких якостей, як взаємодопомога, колективізм, чесність, дисциплінованість.

В іграх виховується любов до праці. В іграх дитині доводиться самій вирішувати, як діяти, щоб досягти певної мети. Швидка і часом несподівана зміна умов змушує дітей шукати усе нові і нові шляхи вирішення завдань, які постають перед ними. Саме це сприяє розвитку самостійності, активності, ініціативи, творчості та кмітливості.

Деякі ігри допомагають дитині розширювати та поглиблювати свої уявлення про навколишню дійсність.

При правильній організації гри діти набувають навичок культурної поведінки, у них формуються поняття про взаємини людей і почуття високої відповідальності за свої вчинки. Гра є також одним з найкращих засобів відпочинку, тобто виконує основні завдання рекреації.

Результати наукових досліджень, досвід роботи та особисті спостереження стверджують що рухливі ігри мають **оздоровче, освітнє та виховне значення.**

Контрольні питання:

1. Що таке рекреація та рекреаційний спорт?
2. Що включає в себе поняття рекреаційний рух ? Як він зароджувався?
3. Умови створення організації RESPO DS-DI.
4. Мета, філософія, стратегія організації RESPO DS-DI.
5. Основні проблеми інтеграції неповносправної людини у суспільство.
6. Хронологія розвитку рекреаційного спорту на Львівщині.
7. Що таке рухлива гра? Її основні принципи та значення.

Основна література:

1. Евсеев С.П., Шапкова Л.В. Адаптивная физическая культура: Учебн. пособ. – М. : Советский спорт, 2000. – 240 с.
2. Лариса Байда Інвалідність та суспільство / Ольга Красюкова–Енс, Сергій Буро, Володимир Азін, Ярослав Грибальський, Юлія Найда. навч. посібник. – К : ВГСПО Національна Асамблея інвалідів України. – 2011. – 188 с.
3. Материально-техническое обеспечение адаптивной физической культуры: Учебн.пособ./ под ред.. С.П. Евсеєва. – М.: Советский спорт, 2000. – 152 с.
4. Теорія і методика адаптивної фізичної культури : навч.-метод. посібник для студентів Н. А. Деделюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 68 с.
5. Холостова Е. И. Социальная реабилитация : учеб. пособ. / Е. И Холостова, Н. Ф. Дементьева. – 4-е изд. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2006. – 340 с.
6. Чудна Р.В. Теорія адаптивного фізичного виховання: Підр. – К.: Наук.думка, 2003. – 270 с.

Додаткова література:

1. Гундарева И.Д., Лебедева Н.Н. // Медицинская, социальная и профессиональная реабилитация инвалидов.– Ташкент, 1998. – С. 25 – 26.
2. Загальна гігієна : пропедевтика гігієни / [Є. Г. Гончарук, Ю. І. Кундієв, В. Г. Бардов та ін.]; за ред. Є. Г. Гончарука. – К.: Вища школа, 1995. – 530 с.
3. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. — 367 с.
4. Меерсон Ф.З., Пшенникова М.Г. Адаптация к стрессовым ситуациям и физическим нагрузкам. – М.: Медицина, 1988. – 256с.
5. Пирогова Е.А. Совершенствование физического состояния человека. – К.: Здоров'я, 1989. – 164с.
6. Професійна реабілітація інвалідів: Довідково – методичний посібник /Упоряди. Іпатов А.В., Сергієні О.В., Войтчак Т.Г. та ін. /За редакцією Марунича В.В. – Дніпропетровськ: Пороги, 2005. – 227 с.
7. Серков Я.О. Основи охорони праці : Навч. посіб. для студ. вищ. закладів освіти / Я.О. Серков. – Харків, ХНМАГ, 2007. – 227 с.
8. Смычек В.Б., Хулуп Г.Я., Милькаманович В.К. Медико – социальная экспертиза и реабилитация. – Минск, изд-во Юнипак. – 2005. – 420 с.